

Nederland, luister naar de Bonairianen

Op Bonaire groeit het verzet tegen Nederland. De **echte problemen van het eiland** worden genegeerd, zegt Wouter Veenendaal.

Nee is nee! Stop Dutch Apartheid!' schreeuwen borden langs de kant van de weg op Bonaire. Afgelopen december sprak twee derde van de kiezers zich tijdens een referendum uit tegen de invulling van de status van 'bijzondere gemeente van Nederland'. Die heeft het eiland sinds 2010.

Hoewel Nederland de afgelopen jaren enorm geïnvesteerd heeft in het eiland, is de weerstand tegen het moederland flink gegroeid. Deze week bracht een woordvoerder van de actiegroep Nos ke Boneiru bèk (Wij willen Bonaire terug) zelfs een bezoek aan de Verenigde Naties in New York om te klagen over het Nederlandse dekolonisatiebeleid. Hoe kan de onvrede op het eiland worden verklaard, en wat moet Nederland anders doen?

Uit een groot opinieonderzoek dat ik afgelopen herfst op de BES-eilanden heb uitgevoerd, blijkt dat meer dan 70 procent van de Bonairianen, Sabanen, en Statianen vindt dat Nederland te weinig respect heeft voor de eilanden. Een meerderheid van de Bonairiaanse ondervraagden vindt dat het leven in vijf jaar verslechterd is, en bijna driekwart stelt dat er teveel Nederlanders op het eiland wonen.

Discriminatie

Sinds 2010 heeft Nederland miljoenen euro's geïnvesteerd in gezondheidszorg, onderwijs en politie op Bonaire. Tegelijkertijd zijn de prijzen gestegen

Koning Willem-Alexander sprak in 2013 demonstranten in Kralendijk. FOTO ROBIN UTRECHT

en is de armoede gegroeid. Bewoners zien dat Nederland enorme bedragen uitgeeft aan een nieuwe gevangenis en brandweerkazerne (mèt verwarming). In 2010 hebben de eilanden een heel pakket Nederlandse wetgeving ingevoerd, maar sociale voorzieningen zoals pensioenuitkeringen zijn niet gelijkgetrokken aan die van Europees Nederland. Pure discriminatie, vinden de eilandbewoners.

Daarnaast heeft Bonaire te maken met een ware bevolkingsexplosie. De afgelopen 15 jaar is de bevolking verdubbeld naar 20.000 inwoners, met als gevolg dat de spanningen tussen bevolkingsgroepen zijn toegenomen. Er is segregatie tussen het 'witte' centrum van Kralendijk en de 'zwarte' buitenwijken

en het dorp Rincón. Affiches vroegen enige tijd geleden om het vertrek van 'witte kakkerlakken'. Van een stille uittoek verandert Bonaire in een eiland met luxeresorts, cruiseschepen en vastgoedontwikkelaars. De lokale cultuur komt daardoor in de verdrukking.

Zwak bestuur

Het bestuur van het eiland is te zwak en verdeeld om deze problemen het hoofd te bieden. Politiek wordt beheerst door scherpe persoonlijke conflicten en intriges, waardoor maar weinig ruimte overblijft voor de inhoud. Bestuurders wisselen elkaar snel af. Op een klein eiland als Bonaire zijn goede politici dun gezaaid, en de korte lijnen met kiezers zorgen vaak voor belangenconflicten.

Er bestaan ook grote zorgen over schemerige deals tussen politici en projectontwikkelaars. Uit het eerdergenoemde opinieonderzoek blijkt dat een grote meerderheid geen vertrouwen heeft in de eigen bestuurders.

Als een grote toename van Nederlandse investeringen gepaard gaat met

Nederland is in staat om vrij eenzijdig de agenda voor het eiland te bepalen

een grote toename van Bonairiaanse onvrede, dan gaat er duidelijk iets mis. Nederland is te veel uitgegaan van een *quick fix*, zonder oog voor de problemen onder de oppervlakte waar het eiland mee te kampen heeft.

De afwezigheid van een sterke lokale onderhandelingspartner heeft dit probleem versterkt, en heeft Nederland in staat gesteld om vrijwel eenzijdig de agenda voor het eiland te bepalen. Juist vanwege de zwakte van het lokale bestuur zou Nederland meer de discussie moeten zoeken met Bonairiaanse burgers en belangengroepen. Dit is de enige manier om ervoor te zorgen dat het ongenoegen in de Caribische gemeente niet verder oploopt, en daarmee het Nederlandse beleid verder mislukt.

Wouter Veenendaal
onderzoeker Koninklijk
Instituut voor Taal-,
Land- en Volkenkunde

ANTWOORDEN op de vraag van Monic Slingerland

Het was plezant met IJsland kennis te maken

Wie is uw favoriet voor het EK? Van sommige lezers is dat een land dat inmiddels niet meer meedoet.

Rugby, geen voetbal

Wales Europees kampioen. Natuurlijk niet. Zoiets gebeurt niet. In de jaren dat de misschien wel sierlijkste voetballer van Europa alle prijzen won bleef het bij hopen dat hij eens met zijn land de eindronde van een landentoernooi zou halen. Ryan Giggs. Het gebeurde niet. Wales is geen voetbal, Wales is rugby. Het land kreeg een nieuwe coach, er was nieuw elan, een nieuwe ster, Aaron Ramsey. Toen nam de coach zijn eigen leven. Er kwam een nieuwe coach, een nog grotere ster. Gareth Bale. Een sprookje. Met rauw voetbal, een rauw verhaal van wraak op de En-

gelsen die ze niet konden verslaan. Een zenuw die open blijft, al worden ze kampioen. Maar eerst wacht Ronaldo. Zonder Ramsey. Een overwinning wordt aan hem opgedragen. Dat is zeker. Zoals de overwinning op Duitsland aan Gary Speed wordt opgedragen. Maar. Wales Europees kampioen? Ik dacht het niet. En toch...

Albert Ferwerda Delfzijl

Verademing

IJsland was mijn favoriet, het spelplezier en de wil om te winnen spatten eraf! Een verademing vergeleken met de vaak verweerde ego's in de andere elftallen. Geen wonder natuurlijk als je al zo jong beroemd en vermogend bent... Nu bedenk ik dat veel IJslandse spelers in belangrijke buitenlandse elftallen spelen en ook over-het-paard-getild zouden kunnen zijn. Vorig jaar hebben mijn man en ik een rondreis op IJsland gemaakt, 300.000 mensen in een groot, leeg land, het

Wales Europees kampioen? Ik dacht het niet. En toch...

merendeel woont in Reykjavik, de rest in kleine gemeenschappen of solitair. Stel je dat voor in een besneeuwd, winters landschap. Je bent dus erg op elkaar aangewezen. Misschien dat dat een van de redenen is voor het succes.

Marijke Cornelissen-Hartmanns

Exotische kapsels

Mijn favoriet van het EK is, ondanks dat zij de halve finale niet haalde, de sterke ploeg van IJsland. Knap om uit zo'n kleine bevolking rasvoetballers te kweken. Zij dragen geen exotische kapsels en vertonen weinig ontsierende huidverminkingen. De IJslandse bevolking staat massaal achter hun voetballers. Zo steekt dat volk in elkaar, zij losten ook zelf het fiasco met Icesave op. Zonder dralen stuurden zij een onbekwame premier de laan uit. Kortom, het was plezant met IJsland kennis te maken.

Leo van der Lans Oldebroek

Overdreven gedoe

Met veel genoeg las ik altijd deze rubriek met interessante vragen. Maar nu een vraag over de EK-gekte. Mijn favoriet?

Ik was reuze blij dat Nederland niet mee hoefde te doen; het hele land staat nu al op z'n kop. Alles moet voor dat doorgeschoten, geldverslindende, overdreven gedoe wijken. Wat is er nou leuk aan die sportverdwazing? De hooligans, de spreekkoren, de omkooprij (matchfixing), de extra politie inzet, de vernielingen, de exorbitante bedragen die er voor zo'n voetballer worden betaald, de eeuwige interviews met de spelers, de pagina's vol over die allesbeheersende sport in mijn geliefde krant, spelers die niet meer weten hoe gek ze moeten doen op 't veld, als er doelpunt wordt gemaakt. En zo kan ik nog wel even doorgaan. U begrijpt mijn frustratie hopelijk.

Wopke A. Postuma Ureterp